

چرا پارک ملی گلستان؟

پارک ملی هر سرزمینی معرف گوشه‌ای از ویژگی‌های بارز و غنای طبیعی آن است. در حقیقت، پارک‌های ملی آینده تمامی از مظاهر طبیعی و جانوران ساکن آن سرزمین محسوب می‌شوند. در نتیجه، حفظ این نمادها، نوعی دور اندیشی و سرمایه‌گذاری در کنار روند توسعه برای نسل‌های آینده کشور است. پارک ملی گلستان نمونه‌ای بی‌نظیر از مجموعه پارک‌های ملی ایران است که انواع سیمای طبیعی ایران، از جنگل‌های پهن‌برگ شمال و جنگل‌های ارس تا دشت‌های کم ارتفاع، درمته زارها و شوره زارها را در خود جای داده است. تنوع گیاهی پارک ملی گلستان با بیش از ۱۳۶۲ گونه گیاهی در بر گیرنده $\frac{1}{5}$ کل گیاهان آوندی ایران است. این منطقه با حدود ۱۷ گونه منحصر به فرد، مانند زعفران آلمه، که در دنیا فقط در این پارک رویش دارند و صدها گیاه با ارزش دیگر مانند نیمی از ارکیدهای ایران، در خاورمیانه بی‌نظیر است. همچنین پارک گلستان زیستگاه بیش از $\frac{1}{3}$ پرنده‌گان و حدود ۵۰ درصد از پستانداران ایران، شامل اکثر گونه‌های سم دار ایران (به غیر از گورآسیایی و گوزن زردایرانی)، است.

چرا ذخیره‌گاه زیستکره؟

سال‌ها پیش، بسیاری تلاش کردند تا با مستقل نمودن مناطق بکر طبیعی از جوامع محلی ساکن در آن و نام نهادن «پارک ملی» بر آن، از این مناطق محافظت کنند، اما بعدها مشخص گردید که این جوامع محلی نقش انکارناپذیری در حفاظت و بهره‌وری مناسب از این مناطق دارند. در این راستا مناطق حفاظت شده‌ای در دنیا، که در آن انسان و طبیعت می‌توانند در تقابل با هم، هر دو برنده باشند، از سوی برنامه «انسان و کره مسکون» (Man and Biosphere) سازمان تربیتی و فرهنگی ملل متحد (UNESCO) ذخیره‌گاه زیستکره نام گرفتند و به عنوان میراث جهانیان پذیرفته شدند. پارک ملی گلستان با ۴۴ روستا و حدود ۴,۵۰۰ خانوار و ۲۶,۰۰۰ نفر جمعیت در اطراف خود، از چهار قوم ترکمن در شمال و غرب، فارس در جنوب، کرد در شرق و بلوچ به صورت مهاجر، تشکیل شده است که این نشان‌دهنده‌ی غنای فرهنگی این پارک ملی در کنار غنای طبیعی کم نظیر آن است. این ویژگی‌ها و همچنین منحصر بودن این زیستگاه در دنیا باعث آن شده است که ما ایرانیان، امانت‌داران این میراث جهانی محسوب شویم و این پارک ملی را به عنوان «ذخیره‌گاه زیستکره» به جهانیان هدیه دهیم.

مشکلات پارک ما

پارک ملی گلستان یکی از استراحتگاه‌های مهم مسیر گرگان - مشهد است. طبیعت این پارک همواره پذیرای مسافری بوده است. در سال‌های اخیر، افزایش جمعیت و خودروها باعث افزایش مسافری در این مسیر و استفاده بیش از حد از این پارک شده است. ما با هجوم به فضای طبیعی این پارک پوشش گیاهی بسیاری از اراضی آن را از بین برده‌ایم و با ورود به این پارک و قطع سرشاخه‌ها و روشن کردن آتش باعث حریق‌های

متعددی در آن شده‌ایم. سال گذشته ۱۳ مورد آتش سوزی در آن رخ داد که پنج مورد آن ناشی از روشن کردن آتش توسط ما مسافری بوده است. در نتیجه این پنج مورد ۱,۴۰۰,۰۰۰ متر مربع در آتش سوخت. نکته مهم دیگر زیاله‌هایی است که ما مسافری در پارک بجای می‌گذاریم، این زیاله‌ها سیمای طبیعی پارک را دگرگون می‌کند. عبور جاده آسیایی از وسط پارک و تخریب‌های زیادی که جهت ترمیم و تعریض آن بعد از سیل صورت گرفت ضرورت عملی شدن مصوبه خروج جاده به بیرون از پارک را نشان می‌دهد تا این پارک بتواند مانند بسیاری از پارک‌های مهم جهان جای امنی برای زیستمدان پارک، بازید کنندگان و محققان باشد. در سال ۸۷، در جاده‌ای که از میان این پارک می‌گذرد ۲۰۰ مورد مرگ و میر حیوانات، گزارش شده است. کشته شدن پستانداران بزرگی چون خرس قهوه‌ای، پلنگ، مرال (گوزن قرمز)، شغال، گرگ و گراز از اسفناک‌ترین موارد این تلفات است. بیشترین آمار از تلفات نیز مربوط به گونه‌هایی چون گراز، شغال، گربه جنگلی، سمور،



دوستدار طبیعت باشیم و همگام

با طبیعت از محیط استفاده کنیم

و به آن احترام بگذاریم.

ذخیره‌گاه زیست کره جایی که

انسان و طبیعت هر دو برنده‌اند.

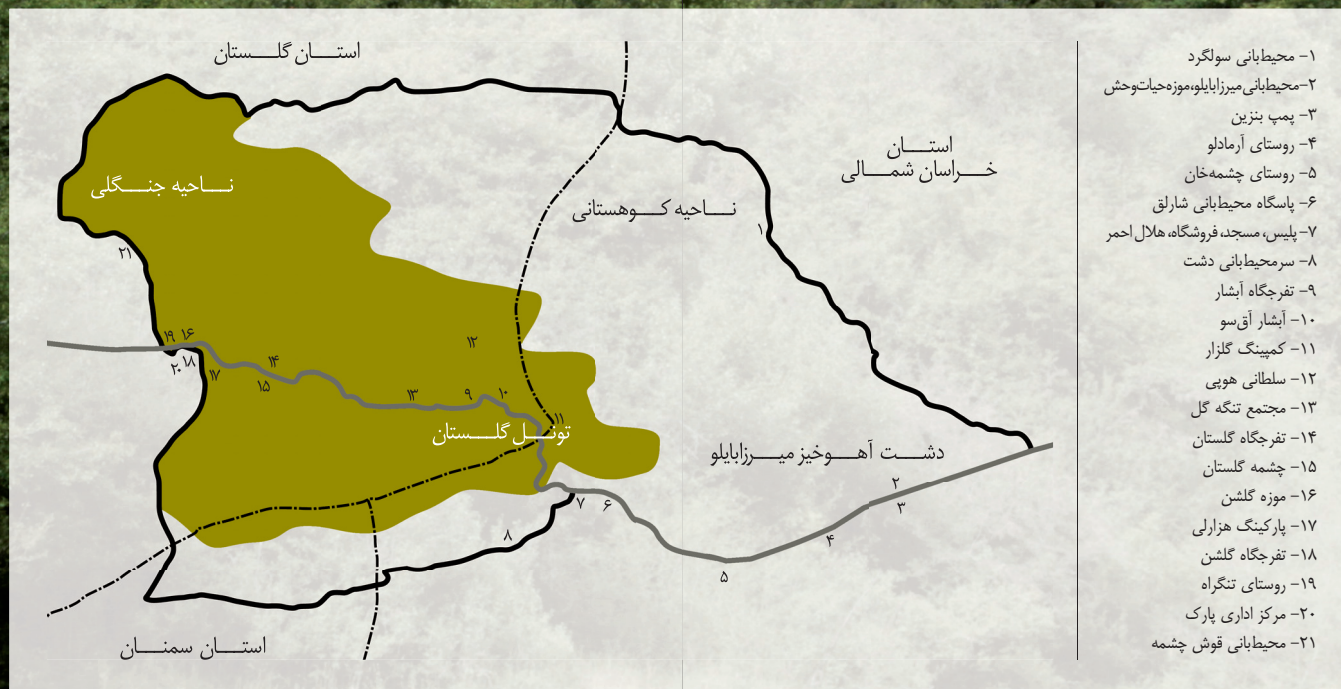
جغد جنگلی و انواع گنجشک‌سانان است که حدود ۹۰ درصد این تلفات در شب اتفاق می‌افتد. این امر به علت برخورد نور شدید خودروها با چشم حیوانات است که منجر به اختلال در بینایی آنان می‌شود. شکار غیر قانونی نیز از دیگر مضرات این پارک به شمار می‌آید که همیشه پستانداران علفخوار بزرگ‌جثه نظیر مرال (گوزن قرمز)، آهو، بز وحشی، قوچ و میش و پرنده‌گانی نظیر کبک را تهدید می‌کند. متأسفانه جاده دقیقاً از کنار زیستگاه بزهای وحشی می‌گذرد و در نتیجه آسیب پذیری آنها را بیشتر می‌کند و بسیاری از سود جویان را بر آن می‌دارد تا در کنار جاده اقدام به شکار آنها کنند.

پارک ملی گلستان را شهرها، روستاها و زمین‌های کشاورزی احاطه کرده است، این عامل سبب شده این منطقه به جزیره‌ای جنگلی تبدیل شود؛ به این پدیده اثر جزیره‌ای شدن می‌گویند. متأسفانه ما هنوز نتوانسته‌ایم از اراضی کشاورزی خود به صورت پایدار و مناسب بهره‌برداری کنیم به همین علت هر روز زمین‌های بیشتری را زیر کشت می‌بریم و این امر سبب تشدید اثر جزیره‌ای شدن می‌شود. بین سال‌های ۸۰ تا ۸۳، سیل‌های پی در پی باعث از بین رفتن هم وطنانمان و تخریب گسترده‌ای در محور جاده‌ای که از این پارک می‌گذرد شد. این سیل‌ها در اثر فرسایش بیش از حد زمین، که به دلیل تبدیل بی‌رویه‌ی اراضی جنگلی به سایر کاربری‌ها و چرای بی‌رویه در پیرامون و داخل پارک (بخصوص منطقه دشت شاد) صورت گرفته، رخ داده است.

ما چه کاری می‌توانیم انجام دهیم؟

- ۱- بپذیریم که پارک ملی گلستان از نظر ملی و بین‌المللی بسیار با ارزش بوده و ما انسان‌های خوشبختی هستیم که چنین منطقه فوق العاده‌ای در کشور ما وجود دارد و می‌توانیم از آن بهره‌مند شویم، لذا باید در حفاظت از این میراث طبیعی کوشا باشیم.
- ۲- اجداد ما به طبیعت احترام می‌گذاشتند، این ارزش‌ها را به کودکان خود نیز بیاموزیم. لذا از کندن، جمع‌آوری و آسیب به گونه‌های گیاهی و کشتن و یا به دام انداختن پروانه‌ها و دیگر جانوران پارک پرهیز کنیم تا دیگران و فرزندان ما نیز بتوانند از این زیبایی‌ها بهره‌مند شوند.
- ۳- از بودن در این محیط بی‌نظیر لذت ببریم و در فعالیت‌هایی که به منطقه آسیب می‌رساند شرکت نکنیم. برپایی آتش از طریق قطع شاخه‌ها و یا رها کردن آتش ایجاد شده صدمات جبران ناپذیری را به منطقه وارد می‌آورد.
- ۴- در هنگام چادر زدن و بهره‌مندی از طبیعت سعی کنیم کمترین آثار ممکن از خود را در محل بر جای گذاریم تا بتوانیم این مکان زیبا را برای فرزندانمان و نسل‌های بعد از آنها نیز حفظ نماییم.
- ۵- در پس خلقت هر جاندار هدفی نهفته است. با اختصاص دادن زمانی در آرامش برای دیدن، بوئیدن و گوش فرا دادن به طبیعت، گامی برای درک بهتر آنها برداریم.
- ۶- مشاهده گونه‌های مختلف پرنده‌گان، پستانداران، حشرات و ... از نقاط

ما هم محیط‌بان پارک ملی گلستان باشیم!



داستان ضمانت آهو توسط امام رضا(ع) نمونه‌ای بارز از این رهنمودها است.

۱۱- با کاهش سرعت اتومبیل خود و توجه کامل به دو طرف جاده به خصوص در شب در کاهش مرگ و میر جاده‌ای حیوانات ارزشمند پارک سهیم باشیم.

۱۲- محیط بانان سختکوش پارک ملی گلستان نمایندگان ما برای حفاظت از این میراث جهانی هستند. در زمان حضور خود در پارک با همکاری با آنان در انجام این وظیفه مهم به آنها یاری رسانیم.

۱۳- در حمایت از این منطقه با ما سهیم باشید و به افرادی که سبب خسارت به آن می‌شوند، تذکر دهید. در صورت مواجه با حیوانات آسیب دیده می‌توانید با اداره پارک ملی گلستان تماس حاصل فرمایید.

شماره تلفن: ۰۱۷۴۵۸۵۳۴۱۲



اداره کل حفاظت محیط زیست
استان گلستان

www.plan4land.org

ادامه از صفحه قبل

درخشان سفر ما خواهد بود. به همراه داشتن دوربین چشمی شانس مشاهده این مظاهر زیبای طبیعت را افزایش می‌دهد.

۷- توجه داشته باشیم که حیوانات، ساکنان اولیه پارک هستند و به خاطر بسیاری با ورود به پارک در حقیقت ما به خانه و محل زندگی آنها وارد شده‌ایم. پس سعی کنیم میهمانان مهربانی باشیم.

۸- عکس العمل‌های غیر طبیعی برخی از حیوانات، به دلیل ورود انسان به زیستگاه اصلی آنان است. از بین بردن جنگل‌ها، سبب تخریب سریع محل‌های مناسب برای زندگی حیوانات شده است. ترس از دست دادن امنیت در همین مکان‌های باقی مانده منجر به تلاش حیوان برای بقای خود می‌شود. از فعالیت‌هایی که منجر به تشدید این حس در آنان می‌شود بپرهیزیم.

۹- از غذا دادن به حیوانات و ریختن زباله در فضای باز و در محل کمپ‌ها خودداری کنیم. بدست آوردن غذا برای حیوانات با این شیوه تبدیل به عادت خواهد شد که تکرار آن زمینه نزدیک شدن آنها به انسان و مقدمه مرگ آنها در جوامع انسانی خواهد شد. پس سعی کنیم زباله‌های تولیدی خود را از پارک ملی خارج نماییم.

۱۰- در آموزه‌های مذهبی و سخنان بزرگان دینمان تاکید بسیاری به حفاظت از جانوران و طبیعت همچون بخشی از نظام هستی شده است.

برای حفاظت و احترام به طبیعت

منحصر به فرد و زیبای پارک ملی گلستان

و برای لذت بردن و بهره‌مند شدن

نسل امروز و آینده از این میراث جهانی